

Zadeva C-625/23**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

12. oktober 2023

Predložitveno sodišče:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Datum predložitvene odločbe:

17. julij 2023

Pritožnica v postopku s kasacijsko pritožbo:

Società agricola Circe di OL società semplice (družba civilnega prava)

Nasprotni stranki v postopku s kasacijsko pritožbo:

ST v lastnem imenu ter kot samostojni podjetnik in lastnik kmetijskega gospodarstva Agricola Case Rosse di ST

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)

Predmet postopka v glavni stvari

Kasacijska pritožba, ki jo je družba Società agricola Circe pri Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) vložila zoper sodbo, s katero je Corte d'Appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu, Italija) potrdilo, da je treba nekatere pravice iz naslova skupne kmetijske politike (v nadaljevanju: SKP), ki so bile predhodno začasno dodeljene družbi Circe, dodeliti kmetijskemu gospodarstvu Agricola Case Rosse di ST, pri čemer se je oprlo na široko razlago izraza „cepitev“ iz člena 33(3), drugi pododstavek, Uredbe št. 1782/2003.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog za sprejetje predhodne odločbe se na prvem mestu nanaša na vprašanje, ali je mogoče sprejeti široko razlago izraza „cepitev“ oziroma „razdružitev“, ki se uporablja v besedilu člena 33(3) Uredbe št. 1782/2003 oziroma člena 15 Uredbe

št. 795/2004, v skladu s katero navedeni izraz poleg „delitve“, ki je poseben institut prava družb, zajema tudi vsa pogodbeno pravna dejanja, s katerimi se kmetijsko zemljišče, ki ga je prvotno obdelovalo določeno kmetijsko gospodarstvo, prenese na dva ločena kmeta.

S tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe se na drugem mestu postavlja vprašanje, ali pravo Evropske unije v primeru, da je treba področje uporabe izraza „cepitev“ oziroma „razdružitve“ omejiti na poseben institut prava družb, predvideva, da so v okviru dokončne dodelitve pravic iz naslova SKP upoštevna tudi druga pravna dejanja, ki privedejo do zmanjšanja velikosti prvotne obdelovalne površine, in trenutek, v katerem pride do takega zmanjšanja.

Člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

„1. Ali je treba izraz ‚cepitev‘ oziroma ‚razdružitve‘ iz člena 33(3) Uredbe (ES) št. 1782/2003 oziroma člena 15 Uredbe (ES) št. 795/2004 razumeti v smislu instituta prava družb, kar posledično pomeni, da navedeni izraz predpostavlja spremembo družbe, ki privede do delitve prvotnega premoženja in celote površin, ki jih je predhodno obdelovala ena sama družba, na dva ločena sklopa premoženja, ki pripadata različnim pravnim osebam, ali pa je mogoče ta izraz razlagati široko in ga zato uporabiti za vsa pogodbeno pravna dejanja, ki na koncu privedejo do tega, da se prvotno premoženje in celota površin, ki jih je obdelovala prvotna družba ‚nosilka kmetijskega gospodarstva‘, tudi s prenosom kvot in prodajo zemljišč dodelita različnim subjektoma?

2. Ali je v okviru dokončne dodelitve pravic iz naslova SKP, do katere pride ob prvi uporabi sheme enotnega plačila, v skladu s pravilno razlago vseh določb Uredbe št. 1782/2003 (členi 2, 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43 in 44) upoštevna okoliščina, da je do zmanjšanja velikosti obdelovalne površine in števila upravičenih hektarjev prišlo leta 2002, to je po tem, ko je ‚nosilec kmetijskega gospodarstva‘ vložil zahtevek in so bile te pravice začasno dodeljene, če je do zadevnega zmanjšanja prišlo na podlagi pogodb o prenosu dela zadevnih zemljišč, ki so bile ravno tako sklenjene leta 2002, in če se lahko tako zmanjšanje ob dokončni dodelitvi pravic izvede tudi po uradni dolžnosti?“

Navedene določbe prava Unije

Uredba Sveta (ES) št. 1782/2003 z dne 29. septembra 2003 o skupnih pravilih za sheme neposrednih podpor v okviru skupne kmetijske politike in o uvedbi nekaterih shem podpor za kmete ter o spremembi uredb (EGS) št. 2019/93, (ES) št. 1452/2001, (ES) št. 1453/2001, (ES) št. 1454/2001, (ES) 1868/94, (ES) št. 1251/1999, (ES) št. 1254/1999, (ES) št. 1673/2000, (EGS) št. 2358/71 in (ES) št. 2529/2001, zlasti člen 33(3) ter členi 2, 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44, 45 in 46

Uredba Komisije (ES) št. 795/2004 z dne 21. aprila 2004 o podrobnih pravilih za izvajanje sheme enotnega plačila, predvidenega v Uredbi Sveta (ES) št. 1782/2003 o skupnih pravilih za sheme neposrednih podpor v okviru skupne kmetijske politike in o uvedbi nekaterih shem podpor za kmete, zlasti člen 15

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Družba Società agricola Circe (v nadaljevanju: Circe), ki je bila pred sklenitvijo pogodb, opisanih v točki 2 tega predloga za sprejetje predhodne odločbe, v lasti bratov OL in ST, je vložila zahtevek za dodelitev pravic iz naslova SKP, na podlagi katerega ji je bilo za površine, ki jih je takrat obdelovala, začasno dodeljenih 130 pravic iz naslova SKP.
- 2 Družba Circa je po tej začasni dodelitvi sklenila več povezanih pogodb. Natančneje, ST in njegova soproga TZ sta 50-odstotni delež kapitala, ki sta ga imela v družbi Circe, z aktom z dne 1. avgusta 2002 prenesla na OL in njegovo soprogo MU, družba Circe pa se je posledično preimenovala v družbo Società agricola Circe di OL. Poleg tega je MU z ločenim aktom z dne 1. avgusta 2002 na ST prenesla nekatera zemljišča, ki jih je imela v lasti v občini Sezze, družba Circe pa zaradi tega prenosa ni več mogla razpolagati z delom zemljišč, ki so zajemala tudi obdelovalne površine, na podlagi katerih ji je bilo začasno dodeljena kvota 130 pravic iz naslova SKP.
- 3 Družbi Circe je bilo po sklenitvi navedenih pogodb namesto 130 pravic, ki so ji bile začasno dodeljene, iz naslova SKP dokončno dodeljenih le 71 pravic.
- 4 Družba Circe je s tožbo z dne 5. junija 2006, ki jo je pri Tribunale di Roma (sodišče v Rimu, Italija) vložila proti Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (agencija za dodeljevanje pomoči v kmetijskem sektorju, Italija, v nadaljevanju: AGEA), ST in enoosebni družbi Agricola Case Rosse di ST (v nadaljevanju: Case Rosse), predlagala, naj se zlasti ugotovi, da je upravičena do izplačila vseh 130 pravic iz naslova SKP, kot je izhajalo iz začasne dodelitve teh pravic. Tribunale di Roma (sodišče v Rimu) je s sodbo z dne 27. junija 2011 zavrnilo tožbo družbe Circe.
- 5 O tem vprašanju se je v postopku na drugi stopnji nato izreklo tudi Corte d'appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu), in sicer s sodbo št. 2632/2017 z dne 21. aprila 2017. Corte d'appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu) je kmetijskemu gospodarstvu Case Rosse dodelilo sorazmerni delež pravic iz naslova SKP, ki so bile začasno že dodeljene družbi Circe, z obrazložitvijo, da navedenih zemljišč, ki se nahajajo v občini Sezze, od septembra 2002 ne obdeluje več družba Circe, ampak ST in kmetijsko gospodarstvo Case Rosse. Corte d'appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu) se je v tej sodbi oprlo na posebej široko razlago besedila zadnjega pododstavka člena 33 Uredbe št. 1782/2003 in izraza „cepitev“, ki se uporablja v tej določbi, pri čemer je štelo, da se navedeni izraz nanaša na vse primere, v katerih kmet prevzame kmetijsko gospodarstvo

drugega kmeta, saj morajo biti sredstva, ki se izplačajo iz naslova SKP, vezana na obdelovalne površine.

- 6 Družba Circe je zoper to sodbo Corte d'appello di Roma (pritožbeno sodišče v Rimu) vložila kasacijsko pritožbo št. 18175/2017.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 7 Družba Circe v kasacijski pritožbi navaja zlasti kršitev člena 15 Uredbe št. 795/2004, člena 2(a) in členov 33, 38, 45 in 46 Uredbe št. 1782/2003 ter ministrskih uredb, s katerimi je Italija sprejela podrobna pravila za izvajanje zakonodaje Unije.
- 8 Pritožnica v postopku s kasacijsko pritožbo po eni strani meni, da je AGEA v okviru dokončne dodelitve pravic iz naslova SKP ravnala nezakonito, ker se je oprla na domnevo, da je prišlo do cepitve oziroma razdružitve družbe Circe, čeprav ta ni bila dokumentirana in do nje dejansko sploh ni prišlo, saj je šlo zgolj za prenos deležev kapitala te družbe.
- 9 V skladu s predpisi Unije naj bi bila namreč cepitev oziroma razdružitev opredeljena izključno s sklicevanjem na primer, v katerem iz prvotnega kmetijskega gospodarstva nastaneta dve novi kmetijski gospodarstvi, pri čemer pa naj prenos zemljišč ne bi bil upošteven.
- 10 Pritožnica v postopku s kasacijsko pritožbo po drugi strani trdi, da je zmanjšanje velikosti obdelovalne površine kmetijskega gospodarstva, do katerega je prišlo v referenčnem obdobju oziroma, v obravnavani zadevi, v obdobju od leta 2000 do leta 2002, okoliščina, ki za dokončno dodelitev pravic iz naslova SKP ni upoštevana. Družba Circe v zvezi s tem navaja, da so lahko pravice iz naslova SKP pod nekaterimi pogoji neodvisne od zemljišč, saj je mogoče prenos teh pravic izvesti proti plačilu.
- 11 ST in kmetijsko gospodarstvo Case Rosse pa na drugi strani menita, da je morala AGEA začasno dodelitev pravic iz naslova SKP tudi po uradni dolžnosti popraviti, in sicer na podlagi dejanske velikosti obdelovalne površine in števila upravičenih hektarjev.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 12 Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče) meni, da je treba za odločitev o sporu najprej podati razlago člena 15 Uredbe št. 795/2004 in člena 33(3) Uredbe št. 1782/2003, zlasti pojma „razdružitev“ oziroma „cepitev“ kmetijskega gospodarstva, nato pa tudi razlago člena 2(a) ter členov 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44, 45 in 46 Uredbe št. 1782/2003.

- 13 Razlaga člena 33(3) Uredbe št. 1782/2003 in člena 15 Uredbe št. 795/2004 je upoštevena zlasti za prvo vprašanje za predhodno odločanje.
- 14 Člen 33(3), drugi pododstavek, Uredbe št. 1782/2003 med drugim določa, da so kmetje, ki upravljajo s kmetijskimi gospodarstvi, *pro rata* upravičeni do sheme enotnega plačila pod enakimi pogoji kot kmet, ki je upravljal s prvotnim kmetijskim gospodarstvom. Člen 15 Uredbe št. 795/2004 med drugim določa, da „razdružitev (cepitev)“ za namene člena 33(3), drugi pododstavek, Uredbe št. 1782/2003 pomeni razdružitev (cepitev) enega lastnika gospodarstva na najmanj dva nova posamična lastnika gospodarstva, pri čemer glede vodenja, dobičkov in finančnih tveganj vsaj enega še naprej nadzoruje najmanj ena izmed pravnih ali fizičnih oseb, ki so prvotno upravljale gospodarstvo, ali pa razdružitev (cepitev) enega lastnika gospodarstva na najmanj enega novega posamičnega lastnika gospodarstva, pri čemer glede vodenja, dobičkov in finančnih tveganj tega še naprej nadzoruje kmet, ki je prvotno upravljal gospodarstvo. V členu 15 Uredbe št. 795/2004 je poleg tega navedeno, da se število in vrednost pravic do plačila določita na podlagi referenčnega zneska in števila hektarjev, ki se nanašajo na prenesene proizvodne enote prvotnega gospodarstva.
- 15 Glede na navedeni določbi je treba pojasniti, ali je razlaga člena 33 Uredbe št. 2003/1782, kakršno sta podali sodišči, pristojni za odločanje o glavni stvari, ki je široka in v nasprotju z besedilom navedene določbe, pravilna, saj naj bi v skladu s to razlago veljalo, da se izraz „cepitev (razdružitev)“, ki se uporablja v tem členu, ne nanaša le na poseben institut prava družb, ampak zajema vse primere, v katerih kmet prevzame kmetijsko gospodarstvo drugega kmeta, zaradi česar naj bi bila upoštevena vsaka sprememba površine, ki jo je prvotno obdelovalo določeno kmetijsko gospodarstvo.
- 16 Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče) meni, da bi bilo mogoče izraz „cepitev (razdružitev)“, ki je strokovni izraz na področju prava družb in se v zvezi s to obliko spremembe družb uporablja v različnih zakonodajnih aktih Unije, razlagati široko, saj je treba upoštevati prožnost, ki jo v zvezi s pravnimi oblikami opravljanja kmetijske dejavnosti zagotavlja Uredba št. 1782/2003. Vendar mora tako razlago, s katero se znatno razširja strokovni in pravni pomen, ki se običajno pripisuje pojmu „cepitev (razdružitev)“, potrditi Sodišče. V obravnavani zadevi namreč ne gre niti za *acte clair*, ki izključuje obveznost vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe, če ni nobenega razumnega dvoma glede pomena določbe, ki jo je treba uporabiti, niti za *acte éclairé*, ki obveznost vložitve takega predloga izključuje, če je sodišče Unije razlago zadevne zakonodaje Unije že podalo.
- 17 Razlaga členov 2(a) in 23, 24, 33, 34, 36, 38, 43, 44, 45 in 46 Uredbe št. 1782/2003 pa je upoštevena za drugo vprašanje za predhodno odločanje. Če bi namreč iz odgovora na prvo vprašanje za predhodno odločanje izhajalo, da je treba področje uporabe izraza „cepitev (razdružitev)“ omejiti na poseben institut prava družb, potem je treba po mnenju predložitvenega sodišča ugotoviti, ali in v kolikšni meri je zmanjšanje velikosti obdelovalne površine v smislu upravičenih

hektarjev, do katerega je sicer prišlo po vložitvi zahtevka in začasni dodelitvi pravic iz naslova SKP, vendar ravno tako leta 2002 in pred dokončno dodelitvijo teh pravic, upoštevno za dokončno dodelitev pravic iz naslova SKP, do katere pride ob prvi uporabi sheme enotnega plačila.

- 18 Corte di Cassazione (kasacijsko sodišče) zlasti opozarja, da se na podlagi členov 34, 43 in 44 Uredbe št. 1782/2003 zdi, da so pravice iz naslova SKP vezane na obdelovalno površino, saj vsaka pravica do plačila vključuje „upravičen hektar“, to je hektar vsake kmetijske površine kmetijskega gospodarstva, razen površin, ki se uporabljajo za gozdove ali nekmetijske dejavnosti.
- 19 Predložitveno sodišče prav tako izpostavlja, da je od zmanjšanja velikosti prvotne obdelovalne površine v obravnavani zadevi sicer prišlo po tem, ko je družba Circe vložila zahtevek za plačilo, vendar še vedno v referenčnem obdobju iz člena 38 Uredbe št. 1782/2003, to je v obdobju od leta 2000 do leta 2002. Morebitna neupoštevnost zmanjšanja velikosti obdelovalnih površin, do katerega je prišlo v referenčnem obdobju, pa bi lahko bila v nasprotju zlasti s členoma 23 in 24 Uredbe št. 1782/2003. Zadjnjenavedena člena namreč izrecno določata, da morajo države članice opraviti administrativne kontrole zahtevkov za pomoč, pri tem pa med drugim preveriti upravičene površine, in da je zadevno plačilo, če se ugotovi, da kmet ne izpolnjuje pogojev za upravičenost, predmet znižanja ali izključitve.
- 20 Nazadnje, Corte di Cassazione ugotavlja, da okoliščina, da lahko pravice iz naslova SKP pod določenimi pogoji krožijo in se z njimi lahko trguje, nikakor ne pomeni, da se prvotna dodelitev teh pravic ne sme prilagoditi in da te pravice ne smejo temeljiti na razpoložljivosti določenega obsega obdelovalnega zemljišča.
- 21 Predložitveno sodišče zato meni, da bi bilo mogoče ugotoviti, da je treba pomoč v skladu s členom 36 Uredbe št. 1782/2003 izplačati na podlagi pravic do plačila iz poglavja 3 navedene uredbe za ustrezno število upravičenih hektarjev, kot je določeno v členu 44(2) te uredbe.